

Det kongelige kommunal- og regionaldepartement
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Vår ref:
06/472-5-MSN

L.nr.
2310/06

Arkiv:
030 &13

Deres ref:

Dato:
20.09.2006

**MELDING OM POLITISK VEDTAK - NOU 2006:7 DET LOKALE
FOLKESTYRET I ENDRING. OM DELTAKELSE OG ENGASJEMENT I
LOKALPOLITIKKEN.**

Formannskap har i møte den 13.09.2006 behandlet sak 87/06 og fattet slikt vedtak:

Formannskapets vedtak:

Røyrvik formannskap avgir følgende høringsuttalelse:

1. Gjeldende ordning med felles valgdag for kommunestyret og fylkestinget videreføres, da det anses som viktig at de lokale sakene bør stå i fokus i et lokalvalg.
2. Røyrvik kommune går inn for å beholde dagens stemmerettsalder.
3. Røyrvik kommune ser det som et uheldig tiltak dersom det blir innført stemmeplikt og/ eller premiering av de som stemmer.
4. Røyrvik kommunen går ikke inn for å innføre bindende folkeavstemninger
5. Røyrvik kommune går ikke inn for at mindretallet i kommunestyret/ fylkestinget kan kreve folkeavstemning i saker som disse organene håndterer.
6. I spørsmålet om direkte valg av ordfører bør det være opp til kommunene selv om de ønsker direktevalg av ordfører eller ikke, men at det bør være opp til den enkelte kommune hvor mye makt den enkelte ordfører skal ha.
7. Røyrvik kommune ser ikke problemer med at det blir etablert alternative kommunale selskapsformer, men understreker at ansvarsområdene bør klart defineres.

Enstemmig vedtatt.

I henhold til forvaltningslovens § 28 kan vedtaket påklages innen 3 uker etter mottatt varsel. Eventuell klage sendes rådmannen og stiles til Formannskap.

Dette til Deres orientering.

Med hilsen

Marie Sneeggen

mannen Kongen er klageinstans, kan De derfor ikke senere bringe saken inn for
Sivilombudsmannen

Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

(Forvaltningsloven § 27 tredje ledd)

Mottaker (navn og adresse)	Dato	Klageretten gjelder
Det kongelige kommunal- og regionaldepartement Postboks 8112 Dep 0032 OSLO	20.09.2006	Vedtak fattet av Formannskap Sak nr: 87/06 MELDING OM POLITISK VEDTAK - NOU 2006:7 DET LOKALE FOLKESTYR... OG ENGASJEMENT I LOKALPOLITIKKEN.

Denne meldingen gir viktige opplysninger hvis De ønsker å klage over vedtak De har fått underretning om.

Klagerett	De har rett til å klage over vedtaket.
Hvem kan De klage til	De kan klage til klageinstansen, men klagen skal først sendes til avsender av denne meldingen. Hvis ikke dette organet endrer sitt vedtak som følge av klagen, vil den bli sendt videre til klageinstansen for avgjørelse.
Frist til å klage	Klagefristen er <i>3 uker</i> fra den dag dette brevet kom fram. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristen løper ut. Dersom De klager så sent at det kan være uklart for oss om De har klaget i rett tid, bes De oppgi når denne meldingen kom fram. Dersom klagen blir sendt for sent, er det adgang til å se bort fra den. Om De har særlig grunn til det, kan De likevel søke om å få forlenget klagefristen. De bør da i tilfelle nevne grunnen til forsinkelsen.
Rett til å kreve begrunnelse	Dersom De ikke allerede har fått begrunnelse for vedtaket, kan De sette fram krav om å få det. Slikt krav må settes fram i løpet av klagefristen. Klagefristen blir i så fall avbrutt, og ny frist begynner å løpe fra det tidspunkt De mottar begrunnelsen.
Klagers innhold	Klagen skal nevne det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. De bør også nevne Deres begrunnelse for å klage og eventuelle andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen. Klagen må undertegnes.
Utsetting av vedtak	Selv om De har klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. De har imidlertid adgang til å søke om å få utsatt iverksettingen av vedtaket inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort.
Rett til å se sakens dokumenter og til å kreve veiledning	Med visse begrensninger har De rett til å se dokumentene i saken. De må i tilfelle vende Dem til det forvaltningsorgan som har sendt denne meldingen. Der kan De også få nærmere veiledning om adgangen til å klage, om framgangsmåten ved klage og om reglene for saksbehandlingen ellers.
Kostnader ved klagesaken	De kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokatbistand etter reglene om fritt rettsråd. Her gjelder imidlertid normalt visse inntekts- og formuegrenser. Fylkesmannens kontor eller vedkommende advokat kan gi nærmere veiledning. Det er også adgang til å kreve dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med klagesaken, f.eks. til advokatbistand. Men normalt er det et vilkår at det organ som har truffet det første vedtaket, har gjort en feil slik at det blir endret. Klageinstansen vil om nødvendig orientere Dem om retten til å kreve slik dekning for sakskostnader.
Klage til Sivilombuds-	Stortingetsombudsmann for forvaltning (Sivilombudsmannen) har ikke adgang til å behandle saker som er avgjort av Kongen i statsråd. Dersom De får Deres klage avgjort i statsråd fordi

mannen Kongen er klageinstans, kan De derfor ikke senere bringe saken inn for Sivilombudsmannen

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Utvalg Formannskap	Møtedato 13.09.2006	Saknr. 87/06
------------------------------	-------------------------------	------------------------

NOU 2006:7 DET LOKALE FOLKESTYRET I ENDRING. OM DELTAKING OG ENGASJEMENT I LOKALPOLITIKKEN.

Vedlagte dokumenter:

- Høring – Lokaldemokratiets andre utredning - NOU 2006:7. Brev fra Kommunal og regionaldepartementet datert 20. april 2006.
- Kopi høringsnotatet NOU 2006:7 – kap.1: ”Hovedkonklusjoner, mandat, sammensetning og arbeidet”.

Ikke vedlagte dokumenter:

- Høringsnotat NOU 2006:7
(se: http://odin.dep.no/krd/norsk/dok/andre_dok/nou/016001-020024/dok-bn.html)

Hjemmel for behandling:

Delegeringsreglementet for Røyrvik kommune pkt. 5.2.7

Saksopplysninger:

Lokaldemokrati kommisjonen har hatt i oppdrag å analysere og vurdere vilkårene for og utformingen av lokaldemokratiet. Kommisjonen har hatt som overordnet mål å øke deltakelsen og engasjementet i lokalpolitikken.

Mandatet uttrykker en viss uro for det representative demokratiets framtid. I den offentlige debatten er spesielt den reduserte valgdeltakelsen og den sviktende oppslutningen om partiene som medlemsorganisasjoner et stadig tilbakevendende tema.

Tiltak for å øke valgdeltakelsen:

Kommisjonen har vurdert ulike tiltak for å øke valgdeltakelsen. Kommisjonen understreker at kommunene og lokalpolitikkerne har ansvar for å sette saker på dagsordenen som opptar folk. Kommisjonen ser det som positivt at det ser ut til at lokalpolitikken i seg selv og ikke rammene rundt som har mest å si for fremmøte ved valg. Er lokalpolitikken viktig nok vil borgerne møte fram.

Kommisjonen mener det bør legges til rette for at alle mennesker har mulighet til å utøve sine demokratiske rettigheter. Mennesker med funksjonshemming utgjør en stor del av befolkningen og kommisjonen mener det er et demokratisk problem om det ikke blir godt nok lagt til rette for denne gruppen. Kommisjonen ser det som vesentlig at retningslinjer som er utarbeidet følges opp lokalt.

Kommisjonen mener det bør bli satset sterkt på å utvikle elektroniske valgløsninger som kan garantere tilfredstillende trygghet for velgerne. Dette er også en del av temaet i høringsrapport H - 2185

”Elektronisk stemmegivning – utfordringer og muligheter”.

Utover dette har kommisjonen diskutert ulike enkelttiltak for å øke valgdeltakelsen. Disse tiltakene er:

- 1) Om det skal opprettes en felles valgdag.
- 2) Om stemmerettsalderen skal settes ned fra 18 år til 16 år.
- 3) Om det bør innføres stemmeplikt eller premiering av de som stemmer.

Kommisjonen har drøftet forslaget om en felles valgdag. Flertallet i kommisjonen går inn for at gjeldende ordning med felles valgdag for kommunestyret og fylkesting blir videreført. Medlemmene legger stor vekt på at de lokale sakene bør stå i fokus i et lokalvalg. Et mindretall går inn for en felles valgdag for stortings-, fylkestings – og kommunestyrevalg. Medlemmene mener dette vil øke valgdeltakelsen, den politiske interessen og sikre at helhetsperspektivet på politikken kommer bedre fram. Et annet mindretall går inn for felles valgdag for stortingsvalg og fylkes - / regionalvalg og at kommunestyrevalgene blir holdt etter dagens ordning.

Kommisjonen har vurdert spørsmålet om stemmerettsalderen skal settes ned fra 18 år til 16 år. Flertallet går inn for å beholde gjeldende stemmerettsalder. Mindretallet som går inn for å settes ned stemmerettsalderen til 16 år begrunner dette i at stemmerett er en demokratisk rett, og at stemmerett for 16 åringer kan medvirke til større politisk engasjement blant ungdom.

I tillegg har kommisjonen diskutert om det bør innføres stemmeplikt eller premiering av de som stemmer. Kommisjonen ser negativt på slike tiltak. Lokaldemokratiet blir ikke mer vitalt og levende gjennom påbud og lokkemidler. Variasjon i valgdeltakingen er en viktig indikator på demokratiets legitimitet.

Utvikling og fornyelse av lokaldemokratiet:

Den norske politiske deltakelsesmønsteret er i endring. Deltakelse ved valg og partier blir supplert og/ eller erstattet med andre og mer individbaserte deltakelsesformer. Makt – og demokratiutviklingen mener dette er en negativ utvikling. Hovedutfordringen for kommisjonen har vært og vurdere tiltak som kan medvirke til å utvikle og fornye lokaldemokratiet i positiv retning. Kommisjonen har i forbindelse med lokale folkeavstemninger vurdert:

- 1) Om det er behov for lovreguleringer.
- 2) Om man skal ha bindende folkeavstemninger.
- 3) Om innbyggerne gjennom initiativrett skal kunne sette saker på dagsordenen eller etterprøve de folkevalgte i utformingen av politikken.
- 4) Om det politiske mindretallet i kommunestyret/ fylkestinget skal kunne kreve folkeavstemningen i en sak.

Flertallet i kommisjonen ser på demokratiet som fundamentet for det lokale folkestyret. Bindende folkeavstemninger vil representere et brudd på dette prinsippet og gjør det vanskelig å utforme en helhetlig politikk. Flertallet mener at ordningen med rådgivende folkeavstemninger fungerer tilfredstillende og gir kommunene fleksibilitet med hensyn på å gjennomføre folkeavstemninger. Flertallet går ikke inn for at mindretallet i kommunestyret/ fylkestinget kan kreve folkeavstemning i saker som disse organene håndterer. Mindretallet mener vi trenger en lovregulering på dette feltet. De mener det ofte kommer saker opp som kommunestyret/ fylkestinget har vanskelig for å avgjøre og ta ansvar for. De ønsker derfor at kommunene skal gjennomføre bindende folkeavstemninger. Med bakgrunn i samme argument mener de også at det bør innføres initiativrett for innbyggerne der de får mulighet til å sette saker på dagsordenen og til å etterprøve de folkevalgte i utformingen av politikken.

Kommunal organisering, selskapsdanning og frivillige organisasjoner:

Et ofte benyttet virkemiddel i kommunene for å oppnå ulike effekter er ulike former for omorganisering. På dette området viser det seg at det kan være vanskelig å spore effekter av prosessene, men mye tyder på at det i liten grad har styrket lokaldemokratiet i form av høyere aktivitet. Kommisjonen peker på at omorganiseringstiltak i større grad må ha som mål å øke det politiske engasjementet.

Et annet spørsmål i forhold til kommunal organisering er direkte valg av ordfører. Flertallet i kommisjonen stiller seg positiv til denne ordningen og ønsker at kommunene selv skal få velge om de vil ha direkte valg eller ikke. Flertallet mener likevel at det er en forutsetning for ordningen at ordføreren ble tildelt mer myndighet enn det han har i dag. Et mindretall er positiv til direkte valg av ordfører, men mener det bør være opp til kommunene selv å bestemme hvor mye myndighet den enkelte ordfører skal ha. Et annet mindretall er motstandere av direkte valg av ordfører og mener dette vil utydeliggjøre ansvarsforholdene i politikken. De mener direktevalg av ordfører fører til stort personfokus, maktkonsentrasjon og svekker det representative demokratiet.

Et resultat av kommunale omorganiseringprosesser er at kommunene i stor grad etablerer ulike selskap på siden av den tradisjonelle kommunale organisasjonen. Dette reiser spørsmålet i forhold til hvilket ansvar kommunestyrene sitter tilbake med. Flertallet i kommisjonene mener det er viktig at kommunene har frihet i spørsmålet om kommunal organisering og at dette også omfatter ulike kommunale selskapsformer. Mindretallet mener den kommunal selskapsordningen svekker den politiske styringen, økt fragmentering, utydeliggjøring av ansvar og unødvendig byråkratisering.

Frivillige organisasjoner er viktige demokratiske aktører som fremmer ulike interesser og verdier og sikrer et større mangfold i samfunnet. Det er derfor viktig at kommunene legger opp til frivillig virksomhet gjennom formelle strukturer og økonomisk stimuli. Kommisjonen er opptatt av at det i stor grad skal være opp til kommunene å vurdere hvordan de skal trekke vekslers på lokale organisasjoner i utviklingen av lokaldemokratiet.

Vurdering:

Røyrvik kommune støtter kommisjonens flertall om at gjeldende ordning med felles valgdag for kommunestyret og fylkestinget blir videreført. Det anses som viktig at de lokale sakene bør stå i fokus i et lokalvalg. En felles valgdag for storting, fylkesting og kommunestyre vil føre til ytterligere nasjonalisering av lokalpolitikken.

Kommunen ser det som uheldig at stemmerettsalderen settes ned til 16 år. Stemmerettsalderen bør følge myndighetsalderen som i dag er 18 år.

Det vil være uheldig å innføre stemmeplikt eller premiering av de som stemmer. Både kommisjonen og Røyrvik kommune ser negativt på slike tiltak da en viktig indikator på demokratiets legitimitet blir satt ut av funksjon.

Bindende folkeavstemninger anses å være uheldig da dette vil representere et brudd på prinsippet om demokratiet som fundament for det lokale folkestyret. Eksisterende ordninger med rådgivende folkeavstemninger fungerer bra. Kommunen går heller ikke inn for at mindretallet i kommunestyrene/fylkestinget kan kreve folkeavstemning i saker som disse organene håndterer.

Kommunen ser positivt på ordningen med at kommunene selv kan velge om de vil ha direkte valg av ordfører eller ikke, men støtter mindretallet i kommisjonen med at det bør være opp til den enkelte kommune å avgjøre hvor stor myndighet den enkelte ordføreren skal ha.

I forbindelse med etablering av ulike kommunale selskapsformer ser ikke kommunen noe problem med dette så lenge ansvarsforholdene avklares, gjerne gjennom formelle avtaler.

Rådmannens forslag til innstilling:

Røyrvik formannskap avgir følgende høringsuttalelse:

1. Gjeldende ordning med felles valgdag for kommunestyret og fylkestinget videreføres, da det anses som viktig at de lokale sakene bør stå i fokus i et lokalvalg.
2. Røyrvik kommune går inn for å beholde dagens stemmerettsalder.
3. Røyrvik kommune ser det som et uheldig tiltak dersom det blir innført stemmeplikt og/ eller premiering av de som stemmer.
4. Røyrvik kommunen går ikke inn for å innføre bindende folkeavstemninger
5. Røyrvik kommune går ikke inn for at mindretallet i kommunestyret/ fylkestinget kan kreve folkeavstemning i saker som disse organene håndterer.
6. I spørsmålet om direkte valg av ordfører bør det være opp til kommunene selv om de ønsker direktevalg av ordfører eller ikke, men at det bør være opp til den enkelte kommune hvor mye makt den enkelte ordfører skal ha.
7. Røyrvik kommune ser ikke problemer med at det blir etablert alternative kommunale selskapsformer, men understreker at ansvarsområdene bør klart defineres.

Behandling/vedtak i Formannskap den 13.09.2006 sak 87/06

Formannskapets vedtak:

Røyrvik formannskap avgir følgende høringsuttalelse:

1. Gjeldende ordning med felles valgdag for kommunestyret og fylkestinget videreføres, da det anses som viktig at de lokale sakene bør stå i fokus i et lokalvalg.
2. Røyrvik kommune går inn for å beholde dagens stemmerettsalder.
3. Røyrvik kommune ser det som et uheldig tiltak dersom det blir innført stemmeplikt og/ eller premiering av de som stemmer.
4. Røyrvik kommunen går ikke inn for å innføre bindende folkeavstemninger
5. Røyrvik kommune går ikke inn for at mindretallet i kommunestyret/ fylkestinget kan kreve folkeavstemning i saker som disse organene håndterer.
6. I spørsmålet om direkte valg av ordfører bør det være opp til kommunene selv om de ønsker direktevalg av ordfører eller ikke, men at det bør være opp til den enkelte kommune hvor mye makt den enkelte ordfører skal ha.
7. Røyrvik kommune ser ikke problemer med at det blir etablert alternative kommunale selskapsformer, men understreker at ansvarsområdene bør klart defineres.

Enstemmig vedtatt.